

Pöytäkirja

7.7.2021

VN/4610/2020
VN/4610/2020-MMM-23

Kokous 2021/06/18 (2/2021) pöytäkirja liitteineen

Napsauta tähän hiirellä ja kirjoita asiakirjan teksti.

Aika 18.6.2021 klo 13.30–15.30

Paikka Etäyhteyksin

Läsnä Jari Leppä, MMM, pj.
Krista Mikkonen, YM, 1. vpj. (13.50–)

Tomi Alakoski, Suomen 4H-liitto
Antti Asikainen, Luonnonvarakeskus
Stefan Borgman, METO - Metsäalan Asiantuntijat ry
Ari Eini, Suomen metsäkeskus
Juha Hakkarainen, MTK r.y.
Tuomas Hallenberg, Metsähallitus
Paloma Hannonen, SLL
Heljä-Sisko Helmisaari, Helsingin yliopisto
Jyri Inha, VM
Kirsi Joensuu, Suomen Metsäyhdistys ry
Erno Järvinen, Metsäsäätiö
Mervi Karhula, LVM
Eki Karlsson, Suomen Latu ry
Marja Kokkonen, MMM (–15.15)
Jari Kostama, Energiäteollisuus ry
Kai Merivuori, Sahateollisuus ry
Karoliina Niemi, Metsäteollisuus ry
Sami Niinimäki, OKM
Matti Peltola, Koneyrittäjät ry
Eeva Primmer, Suomen ympäristökeskus
Tiina Sanila-Aikio, Saamelaiskäräjät
Jukka Sippola, Loimu
Mai Suominen, WWF Suomi
Reima Sutinen, TEM
Pauli Takala, Teollisuusliitto
Niina Uronen, Lusto
Jari Varjo, Suomen riistakeskus
Taina Vesanto, MMM
Satu Rantala, MMM, sihteeri

Asiantuntijat:

Elina Warsta, MMM
Teemu Seppä, MMM
Tuomas Raivio, Gaia
Susanna Sepponen, Gaia
Jani Laturi, PTT

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Katja Matveinen, MMM
 Annukka Kimmo, MMM
 Antti Heikkinen, YM
 Päivi Kari, MMM
 Joel Järvinen, MMM
 Janne Impiö, MMM
 Tiainen Josefiina, MMM
 Alekski Nurmi, MMM

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja ministeri Leppä avasi vuoden 2021 toisen metsäneuvoston kokouksen klo 13.30. Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi. Todettiin osanottajat.

2 Metsäneuvoston edellisen kokouksen pöytäkirja (liite 1)

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3 Ministerien ajankohtaiskatsaukset

Kuultiin ministeri Lepän sekä asiakohdan 4 jälkeen myös ministeri Mikkosen ajankohtaiskatsaukset ja keskusteltiin ajankohtaisasioista.

Ministeri Leppä painotti, että Suomen EU-vaikuttamisen tulee olla laadukasta. Suomen kanta metsäpoliittisessa päätöksenteossa pitäisi olla selkeä. Suomen tulisi ajaa eteenpäin kestävä metsätalouden ja metsien monipuolisen merkityksen kantoja. Näitä viestejä eteenpäin viemällä Suomi pystyy luomaan ratkaisuja asetettuihin kestävyyshaasteisiin. Ministeri totesi, että kannanmuodostus ja toiminta tulee perustaa tutkittuun tietoon.

Ministeri totesi, että EU:n metsästrategia on Suomen kannalta tärkeä. Ministerin mukaan lainsäädäntötason toimia kansainväliseen metsäpolitiikkaan ei tarvittaisi. Strategiataso linjaa ja sitoo yhteen monella tapaa myös muita metsiin liittyviä toimia ja linjauksia sekä sovittaa yhteen kaikkia metsiä koskevia linjauksia. EU:n metsästrategian tulisi kattaa kaikki kestävyden ulottuvuudet tasapainoisesti ja noudattaa kansainvälisiä kestävä kehityksen määrittelyn periaatteita. EU:n metsästrategia ei saa muuttaa perussopimukseen perustuvia toimivaltasuhteita komission ja jäsenmaiden välillä. Ministerin mukaan metsäpolitiikan tulee olla jatkossakin kansallisen päätöksenteon piirissä.

Ministeri totesi koronatilanteen kehittyvän parempaan suuntaan: rokotusten kattavuus on parantunut, minkä myötä paluu koronanjälkeiseen aikaan on mahdollinen. Paluu on taloudelliselta kannalta iso haaste. Viimeisin kehysriihi oli vaikea, ja kehysriihilinjauksilla sovittiin menokehityksen ylityksen suuruudesta, mutta samalla sovittiin myös pysyvistä säästöistä ja niiden leikkausten jyvityksistä eri ministeriöille. Näillä toimilla halutaan turvata talouden tasapaino. Otettu velka on käytetty koronatilanteen hoitoon eri tavoin. Säästöjen kohdentamiselle haetaan tasapainoa ministeriöissä parhaillaan. Rahoituksen tulevien leikkausten myötä on entistä tärkeämpää allokoida käytettävissä olevat resurssit siten, että kaikki kestävyden osatekijät pysyvät mahdollisimman tasapainoisesti mukana. Käytettävissä olevan rahoituksen avulla on jatkossakin pystyttävä edistämään kestävä metsätaloutta.

Ministeri tiedotti, että metsätuholain muutos on lausunnoilla. Metsätuholain muutostarpeen taustalla on ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvät metsätuhot. Metsätuhojen torjunta vaatii metsien hyvää hoitoa, tuhojen seurantaa ja oikea-aikaista torjuntaa. Toimivan lain avulla torjutaan metsätuhoja ennakoivasti ja ylläpidetään metsien resilienssiä.

Lisäksi ministeri toi esille, että hirvieläinten vaikutuksia käsittelevä selvitys on valmistunut. Laajan tutkijajoukon laatima, Luken julkaisema raportti on monipuolinen katsaus hirvieläinten vaikutuksista ympäristöön ja yhteiskuntaan. Hirvikannan kasvu on tuonut mukanaan lisää metsätuhoja, monimuotoisuushan sekä ristiriitaisuuksia eri tahojen välille. Päätöksentekomekanismeja on arvioitava uudelleen niin, että tuhoja pystytään vähentämään. Eri toimijoiden yhteistyön merkitys korostuu tässä yhteydessä. Jatkotoimia konkretisoidaan parhaillaan ajantasaisen tiedon ja vuoropuhelun pohjalta.

Ministeri nosti esille vielä, että Suomi on sijoittunut ensimmäiseksi kansainvälisessä kestävä kehityksen vertailussa. Ministeri kiitti eritoten metsäalaa ja totesi, että Suomessa ollaan tehty kestävä kehityksen eteen oikeita ratkaisuja. Lopuksi ministeri korosti laajan yhteistyön merkitystä ministeriöiden ja metsäalan välillä metsäpolitiikan kansallisen linjan muodostamisessa.

Ministeri Lepän ajankohtaiskatsauksen päätteeksi käydyssä keskustelussa kaivattiin metsäsektorin tulevaisuuden kehittämistyöhön yhtenäisyyttä ja viesteihin selkeyttä, jotta vaikuttamistyö Euroopan unionissa olisi johdonmukaista. Toivottiin myös rakentavaa kannanmuodostusta ja sitä, että Suomi edistäisi tietoon pohjautuvaa hallintaa eurooppalaisessa metsäpolitiikassa. Tuotiin esille, että monimuotoisuus- ja ilmastokriisi vaikuttavat metsäteollisuuteen ja uhkaavat sen harjoittamisen mahdollisuuksia tulevaisuudessa. Nostettiin esille

metsäteollisuuden sivuvirtojen ja korjuutähteiden käytön merkitystä bioenergiana hiilineutraalisuustavoitteisiin pääsemiseksi ja että biomassojen kestävyyskriteerien päivityksessä tulisi ottaa huomioon kaikki näkökulmat ja välttää liiallista byrokratiaa. Tuotiin tiedoksi, että energiateollisuus laatii biodiversiteettitiekarttaa. Keskustelun lopuksi ministeri Leppä summasi keskustelun. Ministeri kehotti kaikkia ottamaan monimuotoisuusnäkökulman huomioon ja korosti tiekarttatyön tärkeyttä.

Ministeri Krista Mikkonen esitti ajankohtaiskatsauksensa EU:n ajankohtaiskeskustelun (asialista 4. kohta) jälkeen klo 14.35 alkaen. Ministeri Mikkonen aloitti ajankohtaiskatsauksensa tiedottamalla Luontolahja-kampanjan uudelleen avaamisesta. Kampanjan aikana kertyneet yksityisten henkilöiden ja yritysten suojelemat hehtaarit lasketaan yhteen, minkä jälkeen valtio suojelee vastaavan määrän omia maitaan. Suojelualueita voidaan kampanjassa perustaa valtion maille näin jopa 5 000 hehtaaria. Laskennassa otetaan huomioon kaikki hallituskaudella suojellut alueet, joita on kertynyt tähän mennessä 1700 hehtaaria. Kannustetaan jatkossa myös kuntia ja seurakuntia kampanjaan mukaan, vaikka valtion vastinsuojelu ei koskekaan näitä tahoja. Lisäksi kannustetaan eri tahoja suojelemaan myös vesialueita.

Ministeri tiedotti, että Luonnonvarakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen johdolla kootaan parhaillaan selvitystä siitä, millaisia toimenpiteitä Suomessa tullaan tekemään EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteisiin pääsemiseksi.

Ministeri totesi, että suojelualueiden määrä Pohjois-Suomessa lisääntyy, koska uusi merkittävä alue on tulossa suojelun piiriin saamelaisalueelta. Lisäksi Sallatunturin kansallispuistosta on annettu hallituksen esitys. Tarkoituksena on, että uusi kansallispuisto saataisiin perustettua syksyllä 2021. Kaavailtu kansallispuisto olisi kooltaan noin 10 000 hehtaaria. Suurin osa kansallispuiston alueesta on jo suojeltua. Paikallisten metsästyksen olisi kansallispuistossa sallittua, lukuun ottamatta turvallisuussyistä pois rajattuja, kävijämääriltään vilkkaita alueita, joiden osuus on 10 % kansallispuiston pinta-alasta.

Helmi-ohjelman periaatepäätös on tehty valtioneuvostossa, mikä antaa suuntaviivoja vuoteen 2030 mennessä tehtäville suojelu-, hoito-, ennallistamis- ja kunnostustoimenpiteille. Helmi-ohjelma linkittyy vahvasti kansalliseen biodiversiteettistrategiaan etenkin ennallistamisen osalta. Perinnebiotooppien hoitoon kaivataan CAP-uudistuksessa riittävää rahoitusta, jotta viljelijät voivat halutessaan hyödyntää tukea.

Myös ministeri Mikkonen nosti esille Suomen erinomaisen sijoittumisen YK:n kestävä kehityksen maavertailussa. Ministeri totesi, että taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys otetaan Suomessa vahvasti huomioon, mutta ekologisen kestävyuden osalta tilannetta pitäisi vielä parantaa. Ministerin mukaan Suomen kestävyuden haasteet liittyvät ilmastomuutoksen torjuntaan, kulutus- ja tuotantotapojen kestävyuden parantamiseen ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseen. Ilmastomuutoksen ja monimuotoisuuden köyhtymisen torjuminen ovat jatkossa myös vahvasti esillä EU:ssa.

Ministeri tiedotti, että EU-ilmastolakipaketti julkistetaan loppukesällä tai syksyllä 2021. Suomen kanta lakipaketista muodostetaan julkistamisen jälkeen. Ministerin mukaan Suomessa toivottaisiin etenkin päästökaupparektorin vahvistamista päästövähennyksien yhteydessä, jotta ilmastotoimet voitaisiin toteuttaa tehokkaammin ja edullisemmin.

Ministeri Mikkosen jälkeen kuultiin kommentteja osallistujilta. Tuotiin esille huolellisen analyysin tarve EU:n tulevien laki- ja politiikkakokonaisuuksien vaikutuksista myös Suomen taloudelle, teollisuudelle ja elinkeinoelämälle, jotta Suomen kanta voitaisiin rakentaa perusteellisesti. Lisäksi nostettiin esille haaste puurakentamisen edistämisen ja suojelutavoitteiden välillä. Puurakentamisen edistämiseksi raaka-aineen riittävyys tulisi varmistaa. Huomautettiin myös, että taakanjako pitäisi jakautua tasaisesti EU:n jäsenvaltioiden välillä.

4 Ajankohtaiset EU-metsäasiat, Elina Warsta ja Teemu Seppä, MMM (liite 2)

Kuultiin Elina Warstan ja Teemu Sepän esitys EU:n ajankohtaisista metsiin liittyvistä asioista (liite 2).

Keskustelussa todettiin, että EU:n ajama politiikka painottuu tulevaisuudessa vahvasti biodiversiteetti- ja ilmastotavoitteiden ympärille. Jatkossa metsätaloutta voitaneen harjoittaa entistä pienemmällä pinta-alalla, mikä vaikuttaa tulevaisuudessa tulonmuodostukseen ja tapaan hoitaa metsiä. Toisaalta oltiin myös tyytyväisiä EU:n metsä- ja biodiversiteettistrategian tuomiin uusiin työkaluihin monimuotoisuuskadon ehkäisemiseksi ja kestävä kehityksen tasapainon saavuttamiseksi. Lisäksi keskusteltiin lannoitteiden merkityksestä hiilensidonnan välineenä ja siihen liittyvistä EU-kannoista.

Kiinnitettiin huomiota, että pitkäikäisten puutuotteiden ohella on lisäksi tiettyjä lyhytikäisiä puutuotteita (esimerkiksi hygienia tuotteet), joiden käytön perusteita tulisi arvioida ilmastokestävyuden ohella myös tarvenäkökulmasta. Arvioinnin yhteydessä tulisi ottaa myös huomioon puutuotteiden mahdollisuudet korvata fossiilisiin ja uusiutumattomiin raaka-aineisiin perustuvia tuotteita.

Tuotiin esille, että saamelaisten perinteisiä elinkeinoja pitäisi pystyä myös jatkossa harjoittamaan suojelualueilla muuttuvista EU-säädöksistä huolimatta. Painotettiin saamelaisnäkökulman esille ottamista Suomen kannanmuodostuksessa.

Lopuksi alustajat vastasivat kysymyksiin ja kommentteihin. Teemu Seppä kommentoi, että Suomen kanta taksonomian delegoidusta asetuksesta muodostetaan sen jälkeen, kun saadaan lisää tietoa ajankohtaisista metsiin liittyvistä aloitteista ja suhtautumisesta ydinvoimaan. Lisätietojen pohjalta rakennetun kokonaisarvion perusteella määritellään lopulta Suomen kanta delegoituun asetukseen. Seppä totesi, että aiemmin taksonomian yhteydessä käsiteltävien metsäkysymysten kannanmuodostuksessa on viitattu hiilinelutarkastelun osalta uusiutuvan energian kriteereihin ja LULUCF-asetukseen. Mainittiin myös, että tällä hetkellä valmistellaan taksonomia-asetusta käsittelevää E-kirjettä. Sepän puheenvuoroon liittyvissä kommentteissa esille nousi tarve uusien kriteerien määrittämiselle. Lisäksi toivottiin Suomelta aloitteellisuutta kriteereihin liittyvässä keskustelussa.

Elina Warsta ilmoitti, että Suomen kannanmuodostukseen liittyvät keskustelut EU:n metsästrategiasta käydään elokuun 2021 aikana. Metsäneuvos Marja Kokkonen totesi, että kannanmuodostuksen valmistelu tulee olemaan osallistavaa ja laaja-alaista. Kokkonen korosti myös politiikkatyön loogisuuden tärkeyttä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla; eri strategioiden tulisi tukea toisiaan ja muodostaa yhdessä järkevä kokonaisuus.

5 Suomen metsäosaaminen kansainvälisten haasteiden ratkaisijana, Teemu Seppä (liite 3a ja 3b)

Kuultiin Teemu Sepän katsaus suomalaisen metsäosaamisen mahdollisuuksista kansainvälisten haasteiden ratkaisijana (liitteet 3a ja 3b). Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa kansainvälisen yhteistyön tiivistämisen ja liiketoiminnan edistämisen tarvetta.

Käydyssä keskustelussa todettiin, että opetuksen ja tutkimuksen näkökulmat tulisi ottaa paremmin huomioon. Todettiin, että Suomessa on metsäalalla laaja ja korkealaatuinen osaamisen taso. Metsiin liittyvien tietojärjestelmien sekä metsien kestävä käyttö ja hoidon osaaminen voisi herättää maailmanlaajuisesta kiinnostusta kansainvälisillä markkinoilla. Todettiin, että osaaminen, koulutus ja tutkimus ovat tapoja, joilla juurrutetaan ymmärrys paikalliseen toimintaympäristöön. Kysyttiin myös, voisiko suomalainen metsäsektori ottaa enemmän johtajuutta metsittämisessä maailmanlaajuisesti. Kommentoitiin lisäksi selvityksen yksinomaista liiketoimintaorientaatiota, ja ehdotettiin, että selvityksessä otettaisiin huomioon myös julkisen sektorin ja järjestöjen korkea osaamisen taso. Kommentoitiin, että selvityksessä noudatetaan pitkälti tuotantolähtöistä ajattelutapaa, jossa jo olemassa olevia metsistä saatavia tuotteita pyritään viemään kansainvälisille markkinoille. Toivottiin, että ajattelutapaa muutettaisiin markkinalähtöisemmäksi: maailmalla esiintyvien haasteiden perusteella voitaisiin määritellä, millaisia tuotteita ja ratkaisuja suomalainen metsäosaaminen voi ongelmiin tarjota.

Teemu Seppä oli vastauksessaan samaa mieltä siitä, että asiakkaiden tarpeet tulisi selvittää ja sopeuttaa toiminta sen pohjalta. Selvitystä voidaan vielä tasapainottaa ja muokata. Aiotaan ehdottaa selvityksen näkökulman viemistä osaksi biotalousstrategian toimienpidekokonaisuutta.

6 Kansallinen metsästrategia 2025 -arviointisuunnitelma, Tuomas Raivio, Gaia (liite 4)

Kuultiin Tuomas Raivion esittely Kansallinen metsästrategia 2025:n arviointisuunnitelmasta (liite 4). Esittelyn jälkeen keskusteltiin ja ehdotettiin myös Euroopan metsäinstituuttia ja Euroopan ympäristövirastoa arvioinnissa haastateltaviksi tahoiksi. Todettiin, että MMM määrittelee arvioinnin ohjausryhmän. Toivottiin metsästrategian arvioinnin yhteyteen suomalaisen metsäsektorin laaja-alaista tarkastelua, joka ottaa huomioon metsäteollisuuden globaalin roolin ja kansainväliset markkinat.

7 Kansallinen metsästrategia 2035:n prosessin ajankohtaiset, Satu Rantala, MMM (liite 5)

Kuultiin Satu Rantalan katsaus Kansallinen metsästrategia 2035:n uudistamisen aikataulusta ja sisällöstä. Aikataulullisista syistä esittelyn jälkeistä keskustelua ei käyty.

8 Muut asiat

Todettiin, että MTK:n jäsen metsäneuvostossa vaihtuu. Juha Hakkarainen osallistui metsäneuvoston kokoukseen viimeisen kerran.

9 Tiedoksi (liite 6)

Koneyrittäjät toivat metsäneuvostolle tiedoksi Taloustutkimus Oy laatimat työtä ja taloutta havainnollistavat metsäskenaariot.

10 Seuraava kokous

Seuraavan kokouksen ajankohta sovitaan myöhemmin.

11 Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 15.31.

Liitteet	Liite 1 Edellisen kokouksen muistio metsäneuvosto 16.3.2021 Liite 2 EU-kooste-18062021 Warsta ja Seppä Liite 3a Suomen metsäosaaminen kansainvälisten haasteiden ratkaisijana Loppuraportti 3.5.2021 Liite 3b Suomen metsäosaaminen kansainvälisten haasteiden ratkaisijana – esitys Liite 4 KMS2025_arvioinnin esitys Metsäneuvostolle 18.6.2021 Liite 5 Kansallinen metsästrategia 2035 laadintasuunnitelma Rantala_18062021 Liite 6 Metsäskenaariot_(27_5_2021)
Jakelu	Metsäneuvoston jäsenet
Tiedoksi	Metsäneuvoston varajäsenet Metsäneuvoston työvaliokunta